

ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان

ولی‌الله کاشانی^۱، زهرا قلی‌زاده^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۱۱/۲۴ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۰۴/۲۰

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، تعیین روایی و پایایی نسخه فارسی پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان می‌باشد. بدین منظور، ۱۶۰ کودک ورزشکار که میانگین سنی آن‌ها ۱۰/۹ سال بود، به‌عنوان نمونه پژوهش در نظر گرفته شدند و نسخه فارسی پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان را، تکمیل کردند. نتایج با استفاده از آمار توصیفی و آمار استنباطی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج تحلیل عاملی تأییدی حاکی از آن است که میزان شاخص نیکویی برازش ۰/۹۳ و میزان شاخص نیکویی برازش تطبیقی ۰/۹۷ می‌باشد که در این پرسش‌نامه، ۲ عامل و در هر عامل، ۷ سؤال مورد تأیید قرار گرفته است. علاوه‌براین، نتایج ضریب آلفای کرونباخ و ضریب هم‌بستگی درون‌طبقه‌ای نشان داد که پرسش‌نامه انسجام گروهی کودکان، دارای ثبات پاسخ درونی و زمانی مناسبی می‌باشد؛ بنابراین، پژوهشگران قادر خواهند بود از نسخه فارسی پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان به‌عنوان ابزاری روا و پایا در جهت سنجش انسجام گروهی آن‌ها استفاده نمایند.

کلید واژه‌ها: انسجام تکلیف، انسجام اجتماعی، روایی، پایایی، تحلیل عاملی

Psychometric Properties of Persian Version of the Children Sporting Cohesion Questionnaire

Vali Ollah Kashani, Zahra Gholizade

Abstract

The purpose of this research was to determine the validity and reliability of the Persian version of children sporting cohesion questionnaire. For this purpose, 160 athletes children with mean age of 10.9 years completed the Persian version of the children's sporting cohesion questionnaire. Results were examined using descriptive and inferential statistics. Confirmatory factor analysis results suggest that the goodness of fit index is 0.93 and Comparative Fit Indices are 0.97, which in this questionnaire two factors and in each factor seven items are properly verified. In addition, Cronbach's alpha coefficient results and intra-class correlation coefficient showed that group cohesion of children's questionnaire has appropriate internal and temporal consistency in answers. Therefore, The Persian version of children's sporting cohesion questionnaire is of acceptable reliability and validity and researches are able to use the Persian version of the children's sporting questionnaire as a reliable and valid tool to measure children's group cohesion.

Key words: Task Cohesion, Social Cohesion, Validity, Reliability, Factor Analysis

Email: vkashani@semnan.ac.ir

۱. استادیار گروه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه سمنان (نویسنده مسئول)

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد رفتار حرکتی دانشگاه سمنان

مقدمه

انسان به‌عنوان موجودی اجتماعی از هنگام تولد گام در جهانی می‌گذارد که بسیاری از امور آن از طریق گروه و فعالیت‌های گروهی صورت می‌گیرد. یکی از نکات بسیار حائز اهمیت در این بین، سیر رشد و تحول گروه به‌عنوان یک قلمروی انسانی می‌باشد. در حوزه ورزش و روان‌شناسی ورزشی، پژوهش‌های زیادی بر انسجام متمرکز شده است. انسجام به‌عنوان فرایندی پویا که منعکس‌کننده میزان اتحاد یک گروه و پیگیری در کسب اهداف مشخص تیم و یا رضایتمندی به‌عنوان عضوی تأثیرگذار تعریف می‌شود و نقش مهمی را در پویایی همه گروه‌ها بازی می‌کند؛ تا جایی که برخی از دانشمندان علوم اجتماعی، انسجام را به‌عنوان مهم‌ترین متغیر گروهی کوچک توصیف می‌کنند (مارتین، کارون، آیس و تودلوقیا، ۲۰۱۳). انسجام، اصطلاحی است که برای توصیف احساس جذابیت بین فردی و تعلق به گروه توسط اعضا و همچنین، میل اعضا به ماندن در گروه استفاده می‌شود (مارتین و همکاران، ۲۰۱۳). کارون (۱۹۸۱) اظهار داشت که انسجام^۴ فرایندی پویا است که طی آن، گروه این تمایل را دارد تا در راه رسیدن به اهدافش، اتحاد و یکپارچگی را تداوم بخشد و متحد بماند. انسجام اهمیت فوق‌العاده‌ای در پویایی تیم و گروه در ورزش دارد؛ زیرا، اثر فراگیری بر تعداد متغیرهای درون فردی از قبیل یکپارچگی، همکاری، تلاش و انگیزه در صحنه فرایندهای گروهی دارد. در نتیجه، این فرایند هم برون‌دادهای فردی مانند رضایت و عملکرد و هم برون‌دادهای گروهی مانند استحکام تیم و بهره‌وری عملکرد را تداوم می‌بخشد (هاگر و چاتزیسارانتیس^۳، ۲۰۰۵). نتایج پژوهش‌ها، هم‌بستگی مشخصی با انسجام را در افراد بزرگسال

نشان داده است؛ برای مثال، پژوهش‌گران پی برده‌اند که انسجام، رابطه مثبتی با خودکارآمدی^۴ (کوزاب و مک‌دونل^۵، ۲۰۰۰)، رضایتمندی ورزشکاران (منک و والاسیج^۶، ۱۹۹۸) و پایبندی آن‌ها (پراپوویس^۷ و کارون، ۱۹۹۷) دارد؛ اما رابطه آن با اضطراب و افسردگی، رابطه‌ای منفی (برای مثال مفیدبودن) می‌باشد (پراپوویس و کارون، ۱۹۹۶). رابطه رضایتمندی ورزشکاران با انسجام در افراد بزرگسال به‌طور مثبتی مشخص شده است (اسپینک، نیکل، ویلسون و ادنوکون^۸، ۲۰۰۵؛ اویاگی، کاکس و مک‌گوی^۹، ۲۰۰۸). پراپوویس و کارون (۱۹۹۶) به این نتیجه دست یافتند که ورزشکاران در تیم‌هایی که با سطح بالاتری از انسجام کاری روبه‌رو هستند، سطوح پایین‌تری از اضطراب را قبل از رقابت تجربه می‌کنند. با توجه به پژوهش‌های کارون و همکاران (۱۹۸۵) و همچنین، نتایج مطالعات هیوز و فونتاین (۲۰۰۲) در حوزه طراحی و تدوین پرسش‌نامه انسجام گروهی، انسجام گروهی براساس نوع ورزش و مدت زمانی که فرد در آن تیم بوده است متفاوت خواهد بود. از آنجا که نوع مشارکت ورزشی (تیمی و انفرادی) با انسجام آمیخته است، نویسندگان پیش‌بینی می‌کنند افرادی که به‌صورت تیمی (مانند والیبال) فعالیت می‌کنند، در مقایسه با کسانی که ورزش انفرادی را دنبال می‌کنند (مانند دو و میدانی) انسجام قوی‌تری دارند؛ بنابراین، فرض بر این است که می‌توان با توجه به نوع مشارکت ورزشی فرد و مدت زمان حضور او در آن تیم، براساس درک از وظیفه و انسجام اجتماعی آن‌ها تفاوت قائل شد. با توجه به اهمیت این سازه روانی و

4. Self-efficacy

5. Kozub & McDonnell

6. Mennecke & Valacich

7. Prapavessis

8. Group environment questionnaire (GEQ)

8. Spink, Nickel, Wilson & Odnokon

9. Aoyagi, Cox & McGuire

1. Martin, Carron, Eys & Loughrea

2. Cohesion

3. Hagger & Chatzisarantis

ارتباط آن در موفقیت ورزشکاران به‌ویژه ورزش‌های تیمی، طراحی و توسعه ابزارهای جهت سنجش این سازه روان‌شناختی از اهمیت بالایی برخوردار گردید و پژوهشگران بر آن شدند تا ابزاری جهت بررسی تمایل افراد به اتحاد و یکپارچگی را مورد ارزیابی قرار دهند. یکی از اولین ابزارهای این حوزه، پرسش‌نامه محیط گروهی کارون و همکاران (۱۹۸۵) بود. این ابزار دارای مؤلفه‌های پیوستگی گروهی (شامل جاذبه فردی به گروه اجتماعی، جاذبه فردی به تکلیف گروهی، درهم‌تنیدگی اجتماعی گروه و درهم‌تنیدگی وظیفه گروه) می‌باشد (آیس، کارون، بری و براولی، ۲۰۰۷). پرسش‌نامه محیط گروهی با ۱۸ سؤال، ۲ بعد انسجام تکلیف و انسجام اجتماعی را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. شایان ذکر است این پرسش‌نامه در اصل برای اندازه‌گیری درک انسجام در ورزشکاران سنین ۱۸ تا ۳۰ سال ایجاد شده است. با توجه به تأثیرات درک‌شده از انسجام در گروه‌های ورزشی و تمرینی، پژوهشگران این ابزار اندازه‌گیری را برای تمام سنین بسط داده‌اند. استابروک و کارون (۲۰۰۰) پرسش‌نامه محیط گروهی فعالیت فیزیکی (پی. ای. جی. ایی. کیو)^۱ را به‌منظور استفاده در کلاس‌های تمرینی و فعالیت جسمانی برای افراد مسن ۶۰ سال و بالاتر طراحی و تدوین نمودند. اخیراً، آیس، لوگ‌هید، بری و کارون (۲۰۰۹) پرسش‌نامه محیطی ورزش جوانان (وای. اس. ایی. کیو)^۲ را برای ورزشکاران در دامنه سنی ۱۳ تا ۱۷ سال فراهم کردند. علاوه‌براین، مارتین، کارون، آیس و تودلوقیا (۲۰۱۳) در جدیدترین پژوهش خود پرسش‌نامه انسجام ورزشی (سی. اس. سی. کیو)^۳ را برای ارزیابی انسجام ورزشی در تیم‌های

تیم‌های ورزشی کودکان ۹ تا ۱۲ ساله طراحی نمودند. این پرسش‌نامه دارای ۱۶ سؤال است که ادراک انسجام را با مقیاس ۵ ارزشی لیکرت اندازه‌گیری می‌کند. ۷ سؤال برای اندازه‌گیری انسجام تکلیف (به‌عنوان مثال، این که یک تیم تا چه حد در طول رقابت و درنهایت، در مسیر حرکت به سمت اهداف تیم، متحد و منسجم باقی می‌ماند) و ۷ سؤال برای اندازه‌گیری انسجام اجتماعی (به‌عنوان مثال، این که افراد یک تیم به دور از ورزش، تا چه حد متحد و همراه با هم هستند) بوده و ۲ مورد باقی‌مانده مربوط به سؤال‌های منفی ساختگی می‌باشند که برای شناسایی و آگاهی از صداقت شرکت‌کنندگان استفاده می‌شود. با توجه به مدل انسجام تیمی کارون، انسجام اجتماعی عبارت است از میزان جذابیت بین فردی در بین اعضای گروه؛ یعنی، میزان اجازه‌ای که گروه به فرد می‌دهد تا به هدف دلخواه خود برسد. انسجام تکلیف نیز عبارت است از ارزیابی عملی ورزشکاران از سطح تلاش هماهنگ یا کار تیمی گروه‌هایشان. به‌عبارت‌دیگر، انسجام وظیفه نشان می‌دهد که تا چه اندازه تیم و هریک از اعضای گروه به هدف‌های خود می‌رسند (واینبرگ و گولد، ۲۰۱۴)؛ لذا، کارون و همکاران (۲۰۱۳) به بررسی روایی سازه، روایی هم‌گرا و واگرا و همسانی درونی این ابزار پرداختند که نتایج تحلیل عاملی تأییدی (سی. اف. ای)^۴ در بخش بررسی روایی سازه در شاخص برازندگی تطبیقی (سی. اف. ای)^۵ که یکی از شاخص‌های برازندگی مقتصد (صرفه‌جو) می‌باشد، ۰/۹۶ به‌دست آمده است و با توجه به این که نقطه برش بزرگتر از ۰/۹۰ قابل قبول و نشانه برازندگی مناسب مدل است (کلاپن، ۲۰۰۵)، می‌توان اظهار داشت مدل اولیه کارون و همکاران (۲۰۱۳) مناسب بوده است. علاوه‌براین، شاخص تاکر لویس و شاخص رمزی نیز به‌ترتیب ۰/۹۵ و ۰/۰۷

1. Physical Activity Group Environment Questionnaire (PAGEQ)
2. Loughhead
3. Youth sport environment questionnaire (YSEQ)
4. Child sport cohesion questionnaire (CSCQ)

5. Confirmatory Factor analysis (CFA)
6. Comparative Fit Index (CFI)

پای‌بندی و احساس خودارزشی و شایستگی کودکان تأکید دارد. پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان پژوهشگران را برای کمی‌سازی این موضوع که کودکان تا چه اندازه درک اجتماعی و تکلیف را در ارتباط با تیم‌های ورزشی خود نشان می‌دهند فراهم می‌سازد؛ لذا، مارتین و همکاران در مطالعه خود نشان دادند که کودکان، هم احساس کار و هم وحدت اجتماعی را در تیم‌های خود دارند؛ بنابراین با این اطلاعات و با یک ابزار اندازه‌گیری معتبر، پژوهشگران کنونی می‌توانند به‌صورت مؤثرتری در این زمینه و به‌منظور تعیین تأثیرات وجود یک محیط منسجم و نقش آن بر کودکان شرکت‌کننده، ادامه فعالیت دهند (مارتین و همکاران، ۲۰۱۳).

اگرچه، روایی و پایایی نسخه اصلی پرسش‌نامه ارزیابی انسجام ورزشی کودکان توسط طراحان این پرسش‌نامه (مارتین و همکاران، ۲۰۱۳) مورد بررسی و تأیید قرار گرفته است؛ اما، روایی این پرسش‌نامه تاکنون در کشور بررسی نگردیده است. بنابراین، پژوهشگران به‌منظور بررسی روایی یک ابزار برای قابل‌استفاده‌بودن آن در جامعه جدید و نیز به این دلیل که در ترجمه و برگردان واژه‌های اصلی به زبان دیگر احتمال تغییر لفظ وجود دارد و از طرف دیگر، ممکن است برخی از عامل‌ها دارای اعتبار فرهنگی لازم در جامعه فارسی‌زبان و ایرانی نباشند، پژوهش حاضر را انجام دادند. علاوه‌براین، تنها ترجمه و روایی صوری و محتوایی یک پرسش‌نامه، کافی نبوده و پیشرفت علوم در تمامی زمینه‌ها و به‌ویژه روان‌شناسی ورزشی، بر ضرورت تعیین روایی سازه یک پرسش‌نامه مطابق با جامعه هدف و به‌عبارت‌دیگر، جامعه‌ای که نسخه اصلی پرسش‌نامه به آن زبان ترجمه و برگردان می‌شود تأکید می‌کند؛ بنابراین، تأیید روایی سازه پرسش‌نامه که به روش تحلیل عاملی تأییدی مبتنی بر مدل‌یابی معادلات ساختاری انجام می‌شود، برای ارزیابی قابل‌استفاده‌بودن پرسش‌نامه‌ها در جامعه جدید

به‌دست آمد که این شاخص‌ها نیز پیرو شاخص برانزنگی تطبیقی، به مناسب‌بودن برانزنگی مدل اشاره دارند. علاوه‌براین، در پژوهش مارتین و همکاران (۲۰۱۳) همسانی درونی پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان مورد بررسی قرار گرفت. نتایج حاکی از آن است که هر ۲ عامل انسجام تکلیف و انسجام گروهی، ضریب آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۹۰ را نشان دادند (مارتین و همکاران، ۲۰۱۳)؛ در بخش دیگری از پژوهش مارتین و همکاران (۲۰۱۳)، روایی هم‌گرای پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان مورد بررسی قرار گرفت که طی آن، میزان رابطه بین انسجام تکلیف و انسجام اجتماعی و اضطراب جسمانی و شناختی مورد ارزیابی قرار گرفت.

روایی واگرا زمانی مفروض است که بین اندازه‌گیری دو سازه انسجام با مقدار سطوح اضطراب رقابتی، هم‌بستگی منفی و معکوسی در جریان باشد. نتایج پژوهش مارتین و همکاران نشان داد که بین این دو سازه، ارتباط معنادار و معکوسی وجود دارد. در پژوهش مارتین و همکاران (۲۰۱۳)، روابط معکوس بین انسجام (تکلیف و اجتماعی) با اضطراب رقابتی (شناختی و جسمانی)، با نتایج به‌دست‌آمده با نمونه بزرگسالان سازگار بود. علاوه‌براین، در بخش دیگری از پژوهش مارتین و همکاران به بررسی روایی هم‌گرای پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان پرداخته شد که طی آن ارتباط سازه انسجام ورزشی کودکان با خودکارآمدی آنان مورد بررسی قرار گرفت و ارتباط معنادار و مثبت به‌دست‌آمده بین ۲ عامل و سازه خودکارآمدی نشان داد که این ابزار به‌صورت هم‌گرا عمل می‌کند؛ لذا، پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان (پیرو مبانی نظری موجود در این حوزه) دارای روایی هم‌گرایی مناسبی می‌باشد (مارتین و همکاران، ۲۰۱۳). در انتها، این پژوهشگران به این نکته ارزشمند اشاره داشتند که پژوهش در زمینه ورزش کودکان، همواره بر اهمیت عوامل اجتماعی برای لذت‌بردن،

احتمالی آن لحاظ شد (مطالعه مقدماتی). پس از اجرای مقدماتی و انجام اصلاحات، از گروه همکاران طرح برای یکسان‌سازی اجرا (توزیع و جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها) در جامعه هدف دعوت به عمل آمد و موارد مهم و مورد تأکید در اجرای طرح، مرور و یکسان‌سازی شد. در مرحله بعد، مجوزهای لازم برای توزیع پرسش‌نامه‌ها از مسئولان مربوطه اخذ شد و پرسش‌نامه‌ها میان نمونه‌های آماری توزیع، تکمیل و جمع‌آوری گردید. همچنین، به پاسخ‌دهندگان این اطمینان داده شد که پاسخ آن‌ها محرمانه شمرده شده و تنها برای اهداف پژوهشی از آن بهره گرفته خواهد شد. علاوه بر این، برای جلوگیری از سوگیری مطلوبیت اجتماعی یا جامعه‌پسندی^۳ در بین پاسخ‌دهندگان، به آن‌ها اطلاع داده شد که نتایج پژوهش تأثیری در گزینش و انتخاب آن‌ها در رشته‌های ورزشی مربوطه نداشته و هیچ پاسخ درست یا غلطی برای سؤالات پرسش‌نامه وجود ندارد (تری و لین ۲۰۰۳؛ هاشم زولکیفلی و یوسف^۴، ۲۰۱۰). پرسش‌نامه‌ها پس از تکمیل و جمع‌آوری، توسط متخصص آمار دسته‌بندی شدند و با استفاده از روش‌های آماری مناسب مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

جامعه آماری پژوهش حاضر را تمامی کودکان ورزشکار شهرستان نکا تشکیل دادند. آزمودنی‌ها شامل ۱۶۰ کودک ورزشکار با دامنه سنی ۹ تا ۱۲ سال با میانگین سنی ۱۰/۹ سال (۷۵ پسر و ۸۵ دختر) بودند. این کودکان نماینده تیم‌های ورزشی مختلف گروهی مانند فوتبال (۳۵ نفر)، فوتسال (۳۷ نفر)، والیبال (۳۱ نفر)، بسکتبال (۹ نفر) و ورزش‌های انفرادی مانند شنا (۴ نفر)، ژیمناستیک (۱۵ نفر)، تکواندو (۱۷ نفر)، (۶ نفر)، تنیس (۲ نفر)، دو و میدانی (۲ نفر)، آمادگی جسمانی (۱ نفر) و باله (۱ نفر) بودند.

(جامعه ورزشکاران ایرانی) ضروری می‌باشد. از سوی دیگر، تعیین پایایی یکی دیگر از ملزومات و پیش‌فرض‌های مهم روان‌سنجی می‌باشد که به‌نوعی با تکرارپذیر بودن پاسخ‌ها در شرایط و زمان‌های مختلف ارتباط دارد و لازم است که با تغییر جامعه، بار دیگر پایایی زمانی و ثبات درونی آزمون‌ها بررسی شود. در نتیجه، پژوهش حاضر با هدف تعیین روایی و پایایی نسخه فارسی پرسش‌نامه ارزیابی انسجام ورزشی کودکان انجام گرفت و پژوهشگران درصدد پاسخ به این سؤال بودند که آیا نسخه فارسی پرسش‌نامه مذکور در بین ورزشکاران جامعه ایرانی از روایی سازه و پایایی (پایایی درونی و زمانی) مناسبی برخوردار است یا خیر؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های زمینه‌یابی می‌باشد. پژوهش زمینه‌یابی عبارت است از مشاهده پدیده‌ها به‌منظور معنادادن به جنبه‌های مختلف اطلاعات جمع‌آوری شده. در پژوهش حاضر، ابتدا با استفاده از روش بازترجمه^۱، روایی صوری^۲ و صحت ترجمه پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان توسط سه متخصص و مترجم مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. روش ترجمه - بازترجمه بدین شکل بود که در ابتدا، پرسش‌نامه اصلی توسط سه نفر از متخصصان روان‌شناسی ورزش ترجمه گشت و سپس، ترجمه فارسی توسط ۲ متخصص آموزش زبان انگلیسی، به انگلیسی برگردان شد. در نهایت، با مقایسه ۲ متن انگلیسی (متن اصلی و متن به‌دست‌آمده از ترجمه فارسی به انگلیسی)، اصلاحات لازم انجام شد و فرم نهایی نسخه فارسی پرسش‌نامه ارزیابی انسجام ورزشی کودکان تهیه گردید. پس از تأیید صحت ترجمه، پرسش‌نامه در جامعه‌ای کوچک (۲۰ نفر) از کودکان ورزشکار توزیع و تکمیل گردید و اصلاحات

3. Social desirability

4. Hashim, Zulkifli & Yusof

1. Translation-back translation

2. Face validity

در پژوهش حاضر، انتخاب حجم نمونه برحسب هدف پژوهش انجام شد و با توجه به این که نمونه مورد نیاز در مطالعات تحلیل عاملی ۱۰ آزمودنی به ازای هر گویه پرسش‌نامه پیشنهاد شده است (کلاین، ۲۰۰۵)، پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان میان ۱۶۰ کودک توزیع و جمع‌آوری گردید. شایان ذکر است روش نمونه‌گیری در پژوهش حاضر به صورت تصادفی بوده است؛ لذا، نمونه پژوهش (به‌ازای هر سؤال ۱۰ نفر) مطابق با نمونه مورد نیاز پیشنهاد شده در پژوهش‌های تحلیل عاملی بود.

ابزار پژوهش

پرسش‌نامه ارزیابی انسجام ورزشی کودکان توسط مارتین و همکاران (۲۰۱۳) طراحی و تدوین گردیده است که شامل ۱۶ گویه می‌باشد. روایی سازه و پایایی این ابزار در نسخه اصلی مورد ارزیابی قرار گرفت و مشخص شد که شاخص‌های برازندگی مدل مطلوب می‌باشد. علاوه بر این، این پرسش‌نامه دارای همسانی درونی مناسبی می‌باشد. این ابزار با استفاده از ۱۶ سؤال، ۲ عامل انسجام وظیفه (۷ سؤال) و انسجام اجتماعی (۷ سؤال) را در بین کودکان ورزشکار مورد سنجش قرار می‌دهد و ۲ سؤال باقی‌مانده مربوط به ارزیابی صداقت پاسخ‌دهندگان می‌باشد. مقیاس امتیازدهی برحسب طیف لیکرت و در یک دامنه ۵ ارزشی از کاملاً مخالف تا کاملاً موافق بوده است که در آن کسب امتیاز بالاتر، نشان‌دهنده انسجام قوی‌تری می‌باشد؛ لذا، کمترین امتیاز در هر عامل ۷ و بالاترین امتیاز در هر عامل ۳۵ می‌باشد و امتیاز حداقل و حداکثر در این ابزار، به ترتیب ۱۴ و ۷۰ می‌باشد.

روش‌های آماری

روش‌های آماری مورد استفاده در پژوهش حاضر، آمار توصیفی و استنباطی بود. از آمار توصیفی برای محاسبه شاخص‌های مرکزی و پراکنندگی استفاده شد. براساس نظر متخصصین حوزه مدل‌یابی معادلات

ساختاری مبنی بر این که زمانی که پژوهشگران یک مدل مفروض را در اختیار دارند، روش آماری مورد استفاده در مرحله نخست می‌باید تحلیل عاملی تأییدی باشد، از روش تحلیل عاملی تأییدی برای بررسی و تأیید عامل‌های پرسش‌نامه و به عبارت دیگر، تأیید روایی سازه (عاملی) بهره گرفته شد (شوتز و گزارولی، ۱۹۹۳؛ براون، ۲۰۰۶). در پژوهش حاضر، همسانی (ثبات) درونی پرسش‌نامه از طریق تعیین ضریب آلفای کرونباخ تعیین شد. همچنین، با توجه به نقاط ضعف روش هم‌بستگی پیرسون برای تعیین پایایی زمانی^۱ (ثبات پاسخ) با استفاده از روش آزمون آزمون مجدد، پایایی زمانی پرسش‌نامه ارزیابی انسجام ورزشی کودکان با استفاده از روش ضریب هم‌بستگی درون طبقه‌ای (ای. سی. سی) تعیین گردید (توماس و نلسون، ۲۰۰۵). شایان ذکر است که تحلیل عاملی تأییدی و همسانی درونی پرسش‌نامه‌ها بر روی تمامی آزمودنی‌های پژوهش و آزمون - آزمون مجدد پرسش‌نامه‌ها روی ۳۰ نفر از آزمودنی‌های پژوهش و با دو هفته فاصله اجرا شد. برای محاسبات آماری مذکور، از ۲ نرم‌افزار آماری لیزرل نسخه ۸/۸ و اس. پی. اس. اس. نسخه ۲۲ استفاده گردید.

یافته‌ها

در جدول ۱، خصوصیات جمعیت‌شناختی آزمودنی‌ها از جمله نسبت و تعداد جنسیت، میانگین و انحراف معیار نمره‌های افراد به تفکیک جنس، در جدول ۲، سطح مهارت براساس مدت حضور در یک تیم و در جدول ۳، براساس نوع رشته ورزشی شرکت‌کنندگان (تیمی و انفرادی) بیان شده است.

1. Temporal or response stability
2. Intra-class correlation coefficient

جدول ۱. فراوانی و نمرات شرکت‌کنندگان برحسب جنسیت

جنسیت	تعداد	درصد شرکت‌کنندگان	میانگین نمرات	انحراف معیار
دختر	۸۵	۵۳/۱۲٪	۵۹/۴۸	۷/۲۷
پسر	۷۵	۴۶/۸۷٪	۵۹/۸۱	۵/۸۶
کل	۱۶۰	۱۰۰٪	۵۹/۶۳	۶/۶۳

با توجه به جدول ۱، باوجود این که درصد پسران نسبت به دختران کمتر بوده؛ اما، مقادیر میانگین نمرات کسب‌شده توسط پسران در پرسش‌نامه انسجام

جدول ۲. فراوانی شرکت‌کنندگان برحسب مدت حضور در تیم (سال)، میانگین و انحراف معیار نمره‌های افراد بر حسب هر عامل

سابقه ورزشی (سال)		سال ۱ (۱۰۲ نفر)		سال ۲ (۵۸ نفر)		انسجام ورزشی کودکان (۱۶۰ نفر)	
میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد
۴/۲۹	۰/۲۴	۴/۴۰	۰/۳۳	۴/۳۳	۰/۲۹	۴/۳۳	۰/۲۹
۴/۰۹	۰/۶۰	۴/۱۹	۰/۵۷	۴/۱۳	۰/۵۹	۴/۱۳	۰/۵۹

با توجه به جدول ۲، در گروهی که اعضای آن به مدت ۲ سال و بالاتر عضو یک تیم بودند، در مقایسه با گروه دیگر، مقادیر میانگین بالاتری در هر ۲ عامل انسجام به دست آمده است. همچنین، مقادیر میانگین نمرات کودکان ورزشکار ۲ گروه در عامل انسجام تکلیف در مقایسه با عامل انسجام اجتماعی بالاتر

جدول ۳. فراوانی شرکت‌کنندگان برحسب نوع مشارکت ورزشی، میانگین و انحراف معیار نمره‌های افراد بر حسب هر عامل

نوع مشارکت ورزشی		تیمی (۱۱۲ نفر)		انفرادی (۴۸ نفر)		انسجام ورزشی کودکان (۱۶۰ نفر)	
میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد
۴/۳۳	۰/۳۵	۴/۳۵	۰/۰۱	۴/۳۴	۰/۲۹	۴/۳۴	۰/۲۹
۴/۲۰	۰/۵۸	۴/۱۲	۰/۵۸	۴/۱۷	۰/۵۸	۴/۱۷	۰/۵۸

با توجه به جدول ۳، مقادیر میانگین نمرات کودکان ورزشکار در عامل انسجام تکلیف در ورزش‌های انفرادی در مقایسه با ورزش‌های تیمی بالاتر می‌باشد؛ اما، مقادیر میانگین نمرات کودکان ورزشکار در عامل انسجام اجتماعی در ورزش‌های تیمی در مقایسه با ورزش‌های انفرادی بالاتر است. در مجموع، مقادیر میانگین نمرات ۱۶۰ نفر از کودکان ورزشکار در هر ۲ نوع مشارکت

ورزشی (تیمی و انفرادی)، در عامل انسجام تکلیف بیشتر بوده است. جدول ۳ نشان داد که کودکان در ورزش‌های انفرادی، انسجام تکلیف بالاتری را از خود نشان می‌دهند؛ در حالی که سهم انسجام اجتماعی در ورزش‌های تیمی کودکان، بالاتر از انسجام تکلیف می‌باشد. در ادامه و به منظور بررسی روایی سازه (عاملی)، از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری یا تحلیل چندمتغیری با متغیرهای

مطلق برازندگی، از شاخص‌های نسبت خی دو به درجه آزادی (χ^2/df)، شاخص نیکویی برازش و شاخص ریشه میانگین مجذور برآورد تقریب و از بین شاخص‌های برازندگی تطبیقی یا مقایسه‌ای، از شاخص تاکر - لویس یا همان شاخص برازندگی غیرهناجر بتلر بونت و همچنین، شاخص برازندگی تطبیقی استفاده شد. نتایج تحلیل عاملی مرتبه اول پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان که در شکل ۱ مشاهده می‌شود بیانگر آن است که مدل اندازه‌گیری انسجام ورزشی کودکان از برازش مطلوبی برخوردار بوده است و شاخص‌های برازندگی مدل اندازه‌گیری نیز مقادیر قابل قبولی دارد که بیانگر مناسب و معقول بودن مدل می‌باشد (جدول ۴).

مکنون و تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. با توجه به عدم غیرارزشی و ضدفرهنگی بودن سؤالات پرسش‌نامه و همچنین، قرابت معنایی نزدیک سؤالات با جامعه کودکان ایرانی، پرسش‌نامه مذکور پس از طی مراحل مقدماتی؛ یعنی ترجمه - باز ترجمه و تأیید روایی محتوایی و صوری توسط متخصصان آموزش زبان انگلیسی و متخصص روان‌شناسی ورزش، دچار تغییر و حذف سؤال نگردید و به‌منظور بررسی و تأیید روایی سازه این پرسش‌نامه‌ها در جامعه کودکان ورزشکار ایرانی کافی است با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی مبتنی بر مدل معادلات ساختاری، به تأیید خرده‌مقیاس‌های این پرسش‌نامه‌ها یا به عبارت دیگر، به بررسی و تأیید روایی سازه پرسش‌نامه‌های مذکور در جامعه حاضر پردازیم (کلاین، ۲۰۰۵). در پژوهش حاضر از بین شاخص‌های

1. Latent
2. Goodness- of- fit index
3. Root mean square error of approximation
4. Comparative fit indices
5. Tucker- lews fit index
6. Non- normed fit index

مربوطه استفاده می‌شود (کالین، ۲۰۰۵). همان‌طور که قبلاً ذکر شد، دو عامل پرسش‌نامه ارزیابی انسجام ورزشی کودکان، در مجموع، انسجام ورزشی کودکان را ارزیابی می‌کنند. براین اساس و در ادامه تأیید روایی سازه پرسش‌نامه ارزیابی انسجام ورزشی کودکان و به‌منظور بررسی ارتباط ۲ عامل تأییدشده پرسش‌نامه ارزیابی انسجام ورزشی کودکان در مدل مرتبه اول با عامل کلی انسجام ورزشی کودکان، تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم یا سلسله‌مراتبی^۴ مورد اجرا قرار گرفت. نتایج نشان داد که مدل اندازه‌گیری انسجام مناسب می‌باشد و کلیه اعداد و پارامترهای مدل معنادار است (شکل ۲). شاخص‌های برازش (تناسب) مدل اندازه‌گیری در جدول ۵ نشان داده شده است.

همان‌طور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، تمامی شاخص‌های برازش بالاتر از $0/85$ بوده و شاخص ریشه میانگین مجذور برآورد تقریب هم $0/03$ می‌باشد که نشان‌دهنده برازندگی و تناسب مناسب مدل است (بروون و کدک^۱، ۱۹۹۳؛ کلووی^۲، ۱۹۹۸). در ادامه و به‌منظور دستیابی به ساختار عاملی دقیق‌تر، از روش تحلیل عاملی مرتبه دوم^۳ استفاده شد. هدف این شیوه، رسیدن به یک روش معنادارتر از داده‌ها می‌باشد. در این‌گونه مدل‌ها فرض بر آن است که خود متغیرهای مکنون در واریانس مشترک، ناشی از یک یا چند عامل مرتبه بالاتر می‌باشند. به‌عبارت‌دیگر، عامل‌های مرتبه دوم، عامل مرتبه اول به‌شمار می‌روند. این روش برای مطالعه مناسب‌بودن ساختار عاملی پرسش‌نامه و تأیید وجود مؤلفه‌های ادعایی سازنده یا پژوهش‌های

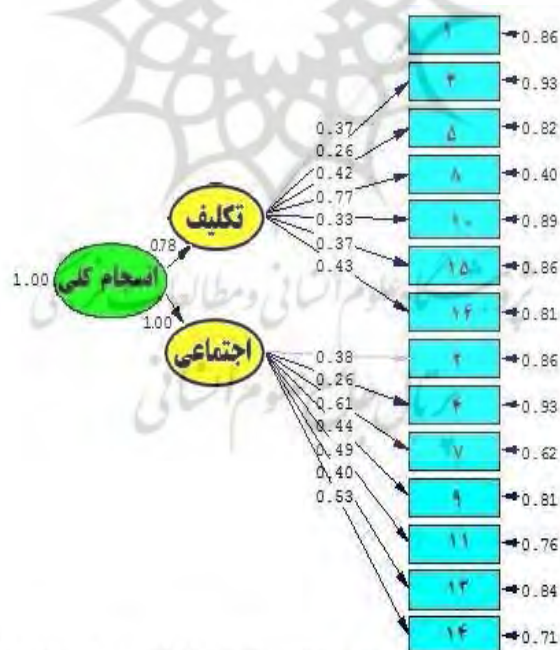
جدول ۵. مقادیر مدل مرتبه دوم و شاخص‌های برازندگی الگوی تحلیل عاملی تأییدی پرسش‌نامه کلی انسجام ورزشی کودکان با عامل‌های مرتبط

شاخص‌های برازش	مقادیر مشاهده‌شده
مجذور کای دو	۱۷۸/۷۴
درجه آزادی	۱۰۱
سطح معناداری	۰/۰۰۱
نسبت مجذور کای دو به درجه آزادی	۱/۷۶
شاخص نیکویی برازش	۰/۸۸
شاخص برازش تاکر - لویس یا غیرهنجاری بنتلر - بونت	۰/۷۸
شاخص برازش مقایسه‌ای بنتلر	۰/۸۹
شاخص ریشه میانگین مجذور برآورد تقریب	۰/۰۷

1. Brown & Cudeck
2. Kelloway
3. Second-order
4. Hierarchical

برازندگی مدل مرتبه دوم مناسب است. بدین ترتیب، نتایج تحلیل عاملی تأییدی (جدول ۴ و ۵) پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان نشان داد که این پرسش‌نامه بدون نیاز به حذف هیچ‌یک از سؤالات، از روایی سازه قابل قبول و خوبی برخوردار است. شایان ذکر است مشاهده پارامترها و شاخص‌های مدل مرتبه دوم نشان می‌دهد که مقادیر شاخص‌های χ^2 در ۲ عامل انسجام تکلیف و انسجام اجتماعی، بالاتر از عدد ۲ بوده است که حاکی از وجود رابطه معنادار عامل کلی انسجام ورزشی کودکان با عامل‌های انسجام تکلیف و انسجام اجتماعی می‌باشد. به طوری که عامل انسجام اجتماعی، مهم‌ترین متغیر پیشگو در تبیین انسجام ورزشی کودکان محسوب می‌شود.

مقادیر شاخص‌های برازندگی مرتبه دوم مدل اندازه‌گیری انسجام ورزشی کودکان نیز همانند مرتبه اول، نشانگر قابل قبول و عالی بودن شاخص‌های برازندگی (تناسب) و در نتیجه، برازش و صحت مناسب و مطلوب مدل اندازه‌گیری می‌باشد. با توجه به نتایج به دست آمده، مقادیر شاخص‌های درمورد رابطه بین خرده‌مقیاس‌ها با عوامل بالاتر از خود (انسجام ورزشی کل)، همگی بالاتر از ۲ می‌باشد که حاکی از وجود رابطه معنادار بین آن‌ها است. همان‌طور که در جدول ۵ نیز نشان داده شده است، رابطه عامل‌های انسجام تکلیف و انسجام اجتماعی با انسجام کلی پرسش‌نامه در مدل مرتبه دوم مطلوب و قابل قبول می‌باشد؛ لذا، با توجه به این که تمامی شاخص‌های برازش بالاتر از $0/85$ و شاخص ریشه میانگین مجذور برآورد تقریب $0/07$ می‌باشد، می‌توان چنین اظهار داشت که

شاخص ریشه میانگین مجذور برآورد تقریب = $0/07$ ، درجه آزادی = 101 ارزش بی = $0/000$ مربع خی دو = $178/74$

شکل ۲. مدل مرتبه دوم تخمین استاندارد پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان با عامل‌های مرتبط

ثبات (همسانی) درونی

جدول ۶. نتایج ضریب آلفای کرونباخ برای تعیین ثبات درونی خرده‌مقیاس‌های انسجام ورزشی کودکان

خرده‌مقیاس	شاخص‌ها	تعداد سوالات	ضریب آلفا
انسجام وظیفه		۷	۰/۹۲
انسجام اجتماعی		۷	۰/۹۱
انسجام ورزشی کودکان (کلی)		۱۴	۰/۸۸

مطلوب و قابل‌قبولی قرار دارند؛ بنابراین، پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان و خرده‌مقیاس‌های آن از ثبات درونی مطلوب و قابل‌قبولی برخوردار می‌باشد.

در جدول ۶ نتایج ضریب آلفای کرونباخ برای تعیین همسانی درونی خرده‌مقیاس‌های پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان ارائه شده است. همسانی درونی (ضریب آلفای کرونباخ) کل پرسش‌نامه ۰/۸۸ و همسانی درونی خرده‌مقیاس‌های انسجام وظیفه ۰/۹۲ و انسجام اجتماعی ۰/۹۱ به‌دست آمد که در حد

پایایی زمانی

جدول ۷. نتایج ضریب هم‌بستگی درون‌طبقه‌ای برای تعیین پایایی زمانی پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان (۳۰ نفر)

خرده‌مقیاس	شاخص‌ها	تعداد سوالات	ضریب آلفا	ضریب هم‌بستگی درون‌گروهی	فاصله اطمینان ۹۵٪
انسجام وظیفه		۷	٪۹۸	٪۹۷/۴	۹۴ - ۹۸
انسجام اجتماعی		۷	٪۹۵	٪۹۰/۴	۸۰ - ۹۵
انسجام ورزشی کودکان (کلی)		۱۴	٪۹۷/۸	٪۹۵/۶	۹۱ - ۹۷

مطابق نتایج جدول ۷، مقادیر ضریب هم‌بستگی درون‌طبقه‌ای پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان حاصل از آزمون - آزمون مجدد با ۲ هفته فاصله، نشان‌دهنده قابل‌قبول و مناسب بودن پایایی زمانی یا تکرارپذیری پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان می‌باشد.

مطابق نتایج جدول ۷، مقادیر ضریب هم‌بستگی درون‌طبقه‌ای پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان حاصل از آزمون - آزمون مجدد با ۲ هفته فاصله، نشان‌دهنده قابل‌قبول و مناسب بودن پایایی زمانی یا تکرارپذیری پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان می‌باشد.

روایی افتراقی

به‌منظور بررسی تفاوت نمره دختران و پسران، از تحلیل واریانس یک‌راهه استفاده شد. همان‌طور که در جدول ۸ نشان داده شده است، تفاوت معناداری (P=۰/۷۵) بین نمرات انسجام ورزشی پسران و دختران مشاهده نمی‌شود.

مطابق نتایج جدول ۷، مقادیر ضریب هم‌بستگی درون‌طبقه‌ای پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان حاصل از آزمون - آزمون مجدد با ۲ هفته فاصله، نشان‌دهنده قابل‌قبول و مناسب بودن پایایی زمانی یا تکرارپذیری پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان می‌باشد.

جدول ۸. تحلیل واریانس یک‌راهه انسجام ورزشی کودکان دختر و پسر به‌منظور بررسی روایی افتراقی

مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذور	میزان اف	معناداری
۴/۳۶	۱	۴/۳۶	۰/۰۹	۰/۷۵
۶۹	۱۵۸	۴۴/۲۴		
۶۹	۱۵۹			

انسجام ورزشی

بین گروهی

کودکان

درون‌گروهی

کل

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام این پژوهش، بررسی روایی سازه و پایایی نسخه فارسی پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان (سی. اس. سی. کیو) بود. نتایج تحلیل عاملی نشان داد که نسخه فارسی پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان از برازندگی و تناسب مناسبی برخوردار است. به طوری که شاخص‌های سی. اف. آی با مقدار $0/97$ و شاخص تی. ال. آی با مقدار $0/96$ بالاتر از ملاک مطلوب ($0/85$) و شاخص آر. ام. اس. ایی. ای با مقدار $0/03$ کمتر از حد نقطه برش ملاک ($0/08$) به دست آمدند که همگی در محدوده قابل قبول ملاک قرار داشتند و قرارگرفتن ارقام این شاخص‌ها در دامنه مذکور نشان‌دهنده این مهم است که مدل نسخه فارسی پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان از برازندگی مناسب و در نتیجه، روایی سازه مطلوبی برخوردار می‌باشد. این بخش از نتایج پژوهش با یافته‌های مارتین و همکاران (2013) که به طراحی و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه انگلیسی (اصلی) انسجام ورزشی کودکان پرداختند هم‌راستا می‌باشد. به طوری که در پژوهش مارتین و همکاران، شاخص سی. اف. آی با مقدار $0/96$ ، شاخص تی. ال. آی با مقدار $0/95$ و شاخص آر. ام. اس. ایی. ای با مقدار $0/07$ به دست آمد. با عنایت به نزدیکی بسیار زیاد نتایج با معیار شاخص‌های برازش می‌توان اظهار داشت مدل تحلیلی مرتبه اول پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان در بین ورزشکاران هر دو جامعه انگلیسی و فارسی‌زبان مورد حمایت و تأیید قرار گرفته است؛ اما، برخی از شاخص‌ها نظیر شاخص رمزی در نسخه فارسی، به شکل قابل توجهی نسبت به نسخه انگلیسی پایین‌تر و بهتر بوده است که دلیل بر ترجمه روان و سلیس متن سؤالات و درک مناسب محتوای سؤالات توسط ورزشکاران ایرانی در نسخه فارسی می‌باشد؛ لذا، تأیید مدل نسخه فارسی پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان بدون هیچ‌گونه تغییری در

تعداد سؤالات، ناشی از ترجمه مناسب و هماهنگ اصطلاحات موجود بین ۲ زبان انگلیسی و فارسی بوده و ارزیابی انسجام گروهی کودکان ورزشکار ایرانی با استفاده از نسخه فارسی پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان موجب درک و تفسیر صحیحی از سؤالات به شکل مشابهی با نسخه انگلیسی شده است. همچنین، تأیید بی‌کم‌وکاست مدل دو عاملی مارتین و همکاران (2013) در جامعه فارسی‌زبان، نشان‌دهنده قابلیت بالای پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان در ارزیابی این سازه، علی‌رغم تفاوت‌های فرهنگی می‌باشد. در بخش دیگری از پژوهش و به منظور دستیابی به ساختار عاملی دقیق‌تر، از روش تحلیل عاملی مرتبه دوم استفاده شد که مارتین و همکاران (2013) در گزارش علمی خود اشاره‌ای به این روش نداشته‌اند. از نظر کلان (2013)، این روش برای مطالعه مناسب بودن ساختار عاملی پرسش‌نامه و تأیید وجود مؤلفه‌های ادعایی سازنده یا پژوهش‌های مربوط استفاده می‌گردد که در نسخه فارسی، وجود ۲ عامل و نقش و میزان قدرت هر عامل در تبیین و پیشگویی عامل بالاتر؛ یعنی، انسجام ورزشی کل مشخص گردید. به طوری که براساس مدل مرتبه دوم، عامل انسجام اجتماعی مهم‌ترین متغیر پیشگو در تبیین انسجام ورزشی کودکان محسوب می‌شود. شایان ذکر است براساس نتایج در مدل اندازه‌گیری مرتبه اول پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان، تمامی سؤالات از ارتباط معناداری با عامل‌های موردنظر خود برخوردار می‌باشند و نتایج آزمون تی تحلیل عاملی مدل مرتبه اول بیانگر این است که تمامی سؤالات قدرت پیشگویی مناسب عامل‌های خود را دارند. در بخش دیگری از پژوهش حاضر، نتایج حاصل از بررسی مدت عضویت فرد در یک گروه برحسب سال (جدول ۲) نشان داد که انسجام تکلیف و انسجام اجتماعی در گروهی که اعضای آن به مدت دو سال و بالاتر عضو یک تیم بودند بالاتر می‌باشد. نتایج این پژوهش

دامنه‌ای از ۰/۹۸ در عامل انسجام تکلیف تا ۰/۹۵ در عامل انسجام اجتماعی متغیر بوده و مقادیر تمامی خرده‌مقیاس‌ها از مقدار قابل قبول (۰/۷۵) بیشتر است که نشان‌دهنده قابل قبول بودن پایایی زمانی یا قابلیت تکرارپذیری نسخه فارسی پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان می‌باشد. مقدار ضریب هم‌بستگی درون‌گروهی کل پرسش‌نامه نیز با مقدار ۰/۹۷ بیانگر پایایی زمانی بسیار خوب کل مقیاس نسخه فارسی پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان است. در پژوهش مارتین و همکاران (۲۰۱۳)، قابلیت تکرارپذیری این ابزار مورد بررسی قرار نگرفته است. به‌طور کلی، پژوهش در زمینه ورزش کودکان به‌طور پیوسته بر اهمیت عوامل اجتماعی برای لذت‌بردن کودکان، پایداری، احساس خودارزشی (ارزشمندبودن) و شایستگی کودکان تأکید دارند (مارتین و همکاران، ۲۰۱۳). در واقع، درک یکسان از مفاهیم انسجام اجتماعی و انسجام تکلیف در کودکان ایرانی و کودکان خارجی، منجر به نتایج مشابه و هم‌راستا با پژوهش مارتین و همکاران شده است. از طرفی، تبیین درست سؤالات مربوط به هریک از این مفاهیم و نیز ترجمه آسان و درست پرسش‌نامه، ما را در مسیر رسیدن به بالاترین نتیجه ممکن همراهی کرده است. همچنین، می‌توان تعداد نمونه کافی و میانگین دامنه سنی مشابه را از دیگر دلایل هم‌راستایی پژوهش مذکور با نتایج پژوهش‌های مارتین و همکاران دانست. به‌طور کلی، نتایج تحلیل عاملی تأییدی پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان نشان داد که در ادراک و تفاسیر نسخه فارسی، تفاوتی از نظر فرهنگی در جامعه ورزشکاران ایرانی با نسخه اصلی این پرسش‌نامه دیده نشده و این پرسش‌نامه به‌خوبی قادر به ارزیابی انسجام ورزشی کودکان در جامعه ایرانی می‌باشد؛ بنابراین، این ابزار می‌تواند به همراه سایر ابزارها، بستر فعالیت‌های پژوهشی بیشتری را فراهم سازد و با استفاده از آن می‌توان برخی نیازمندی‌های

درمورد انسجام اجتماعی، با نتایج پژوهش مارتین و همکاران (۲۰۱۳) هم‌راستا می‌باشد. مارتین و همکاران (۲۰۱۳) اظهار داشتند که انسجام اجتماعی در ورزشکارانی که در تیم فعلی خودشان به مدت ۲ سال و بیشتر مشارکت داشته‌اند در مقابل شرکت‌کنندگانی که سابقه مشارکت یک‌سال در تیم‌های خود را داشتند، به‌طور معناداری بیشتر بود. به‌نظر می‌رسد حمایت دوستان، هم‌تیمی‌ها، والدین و نوع رفتار مربی در افزایش انسجام کودکان ورزشکار دخیل می‌باشند و این سازه روان‌شناختی قابلیت ارتقا یا تضعیف را تحت تأثیر متغیرهای محیطی دارد (مارتین و همکاران، ۲۰۱۳). علاوه‌براین، در پژوهش حاضر، نتایج حاصل از همسانی درونی پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ (جدول ۶) نشان‌دهنده مطلوب بودن همسانی یا ثبات درونی مدل پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان می‌باشد. ضریب آلفای کرونباخ در عامل انسجام تکلیف ۰/۹۲، در عامل انسجام اجتماعی ۰/۹۱ و در کل پرسش‌نامه ۰/۸۸ بود که تمامی مقادیر از مقدار قابل قبول (۰/۷۰) بیشتر می‌باشند. نتایج این بخش از پژوهش با نتایج پژوهش مارتین و همکاران (۲۰۱۳) هم‌راستا است. در پژوهش مارتین و همکاران، ضرایب آلفای کرونباخ پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان در هر ۲ عامل برابر با ۰/۹۰ بود که تطابق نزدیکی با نتایج پژوهش حاضر دارد. بررسی ثبات درونی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ نشان داد که سؤالات نسخه فارسی پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان به‌عنوان یک مجموعه با هم پیوند مطلوبی دارند و به‌طور مستقیم مفهوم یکسانی را می‌سنجند و پاسخ‌دهندگان، مفهوم کلی یکسانی را از هریک از سؤالات دریافت می‌کنند. براساس نتایج جدول ۷، مقادیر ضرایب هم‌بستگی درون‌طبقه‌ای خرده‌مقیاس‌های پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان حاصل از آزمون - آزمون مجدد با دو هفته فاصله، در

- sports sciences*, 20(2); Pp: 119-126 .
5. Carron, A. V., Widmeyer, W. N., & Brawley, L. R. (1985). The development of an instrument to assess cohesion in sport teams: The group environment questionnaire. *Journal of Sport Psychology*, 7(3); Pp: 244-266 .
  6. Eys, M. A., Carron, A. V., Bray, S. R., & Brawley, L. R. (2007). Item wording and internal consistency of a measure of cohesion: The Group environment questionnaire .
  7. Hagger, M., & Chatzisarantis, N. (2005). *The social psychology of exercise and sport*. McGraw-Hill Education (UK).
  8. Kelloway, E. K. (1998). *Using LISREL for structural equation modeling: A researcher's guide*. Sage.
  9. Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling*. New York, NY: Guilford .
  10. Kozub, S., & McDonnell, J. (2000). Exploring the relationship between cohesion and collective efficacy in rugby teams. *Journal of Sport Behaviour*, 23(2); Pp: 120-129 .
  11. Martin, L. J., Carron, A. V., Eys, M. A., & Loughead, T. (2013). Validation of the child sport cohesion questionnaire. *Measurement in Physical Education and Exercise Science*, 17(2); Pp: 105-119 .
  12. Martin, L. J., Carron, A. V., Eys, M. A., & Loughead, T. M. (2012). Development of a cohesion inventory for children's sport teams. *Group Dynamics: Theory, Research and Practice*, 16(1); Pp: 68 .
- روان‌شناختی دانش‌آموزان ورزشکار مقطع ابتدایی و دبیرستان را شناسایی کرد و در برنامه‌ریزی‌های آتی لحاظ نمود. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که کودکان ورزشکار ایرانی، به‌خوبی انسجام را ادراک می‌کنند و این ادراک انسجام با توجه به نوع مشارکت ورزشی و سابقه حضور در یک تیم خاص متغیر است. به‌نظر می‌رسد حمایت دوستان، هم‌تیمی‌ها، والدین و نوع رفتار مربی، در افزایش انسجام دخیل باشد؛ بنابراین، پیشنهاد می‌گردد در ادامه پژوهش‌ها و هم‌سو با این پژوهش، نقش عوامل مختلف از جمله مربی، دوستان، والدین و غیره در افزایش و کاهش انسجام در کودکان مورد بررسی قرار گیرد. همچنین، مقایسه انسجام در سطوح مختلف رقابتی در کودکان مذکور و نیز بررسی انسجام ورزشی کودکان در رشته‌های مختلف ورزشی نیز می‌تواند سودمند باشد و ما را در شناخت هرچه بیشتر ویژگی‌های روان‌شناختی کودکان هدایت کند.

منابع

1. Aoyagi, M. W., Cox, R. H., & McGuire, R. T. (2008). Organizational citizenship behavior in sport: Relationships with leadership, team cohesion, and athlete satisfaction. *Journal of Applied Sport Psychology*, 20(1); Pp: 25-41 .
2. Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. Macmillan.
3. Browne, M., & Cudeck, R. (1993). Alternative ways of assessing model fit. In K. A. Bollen & Y. J. Scott Long (Eds.), *Testing structural equation models* (Pp: 136-162).
4. Carron, A. V., Bray, S. R., & Eys, M. A. (2002). Team cohesion and team success in sport. *Journal of*

13. Martin, L. J., Carron, A. V., Eys, M. A., & Lougheed, T. (2011). Children's perceptions of cohesion .
14. Mennecke, B. E., & Valacich, J. S. (1998). Information is what you make of it: The influence of group history and computer support on information sharing, decision quality and member perceptions. *Journal of Management Information Systems*, 173-197 .
15. Prapavessis, H., & Carron, A. V. (1996). The effect of group cohesion on competitive state anxiety. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 18; Pp: 64-74 .
16. Prapavessis, H., & Carron, A. V. (1997). Sacrifice, cohesion, and conformity to norms in sport teams. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice*, 1(3); Pp: 231 .
17. Schutz, R., Gessaroli, M., Singer, R., Murphey, M., & Tennant, L. (1993). Use, misuse and disuse of psychometrics in sport psychology research. *Handbook of research on sport psychology* (Pp: 901-917).
18. Spink, K. S., Nickel, D., Wilson, K., & Odnokon, P. (2005). Using a multilevel approach to examine the relationship between task cohesion and team task satisfaction in elite ice hockey players. *Small Group Research*, 36(5); Pp: 539-554 .
19. Thomas, J. R., Silverman, S., & Nelson, J. (2015). *Research Methods in Physical Activity*. 7E: Human Kinetics.
20. Weinberg, R. S., & Gould, D. (2014). *Foundations of Sport and Exercise Psychology*. 6E: Human Kinetics.

پرسش‌نامه انسجام ورزشی کودکان (CSCQ)

ورزشکار گرامی

سؤالات زیر در مورد احساس شما نسبت به تیمتان می‌باشد. لطفاً به دقت متن هر سؤال را مطالعه بفرمایید و میزان موافقت خود را با انتخاب یکی از گزینه‌های ۱ تا ۵ مشخص کنید.

جنسیت: پسر دختر سن: _____ نوع ورزش: _____
سال‌های تجربه: _____

ردیف	متن سؤالات	کاملاً مخالفم	مخالفم	نگه‌گاهی موافقم	موافقم	کاملاً موافقم
۱	همه اعضای تیم ما در به‌ثمر رساندن اهداف مشارکت داشته‌اند.					
۲	من از همه اعضای تیم برای رسیدن به هدف دعوت می‌کنم.					
۳	همه ما در یک تیم، اهداف یکسان و مشترکی داریم.					
۴	تعدادی از بهترین دوستانم اعضای همین تیم هستند.					
۵	من دوست دارم که مانند یک تیم، با هم کار کنیم.					
۶	تیم ما همکاری خوبی با هم ندارد.					
۷	ما با هم در این تیم یک گروه را تشکیل دادیم.					
۸	ما مثل یک تیم، با هم متحدیم.					
۹	من به هم‌تیمی‌هایم زیاد زنگ می‌زنم و پیام می‌دهم.					
۱۰	تیم ما به من فرصت پیشرفت در مهارت‌هایم را می‌دهد.					
۱۱	من دوست دارم وقتی را با هم‌تیمی‌هایم صرف کنم.					
۱۲	من دوست ندارم همراه با هم‌تیمی‌هایم باشم.					
۱۳	من با هم‌تیمی‌هایم حتی بعد از تمام شدن فصل مسابقات، در تماس هستم و ارتباطم را ادامه می‌دهم.					
۱۴	دیگر اعضای تیم، خارج از ساعات ورزشی هم با هم هستند.					
۱۵	ما دوست داریم که مانند یک تیم با هم کار کنیم.					
۱۶	همه اعضای تیم به دنبال یک اجرای خوب در مسابقات هستند.					